

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lze požadovat náhradu škody za uvěření politickému slibu?

Zákon č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, (dále jen „ZOŠ“) výslovně nezmiňuje možnost požadovat náhradu škody způsobenou politickým slibem. Nemám na mysli proklamace a fráze pronášené v průběhu volebních kampaní, neboť těm snad nevěří vůbec nikdo, natož aby podle se podle nich řídil. Jak se ovšem zachovat v situaci, kdy je slib, případně vize budoucího vývoje určitého odvětví státní správy, pronesen politikem (např. ministrem), který má určité postavení, které je příslibem realizace jeho slibu? Konkrétně třeba dojde k deklarování změny právní úpravy, aniž by však tato byla následně přijata v souladu a v rámci legislativního procesu. Má v takovém případě nárok na náhradu škody ten, kdo v jeho realizaci věřil a již v jejím očekávání vynaložil finanční prostředky nebo jiné úsilí? Je možné se v takovém případě domáhat náhrady škody podle ZOŠ?

ZOŠ upravuje možnost domáhat se náhrady škody v případech nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu. Zatímco nezákonné rozhodnutí je ZOŠ podrobně definováno (a tato definice vylučuje aplikaci ZOŠ na výše předestřené problémy) nesprávný úřední postup coby neurčitý právní pojem není vyčerpávajícím způsobem definován. ZOŠ pouze uvádí, že nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Jedná se tedy o neurčitý pojem se značně širokou možností výkladu, který je nutné vykládat s přihlédnutím k aktuální judikatuře Nejvyššího soudu ČR – např. rozsudkům 28 Cdo 3013/2011 nebo 28 Cdo 323/2011, které shodně za nesprávný úřední postup označují porušení pravidel předepsaných právními normami.

Žádná právní norma přitom nezakazuje ministrům ani politikům sdělovat svoje názory na aktuální společenské problémy a možnosti jejich řešení. V pouhém vyjádření o možnosti budoucí změny právní úpravy tedy není možné sledovat postup *contra legem*. Pouhým vyjádřením jakéhokoliv člena vlády nedochází k automatické změně zákonné úpravy, k té může dojít pouze v rámci řádného legislativního procesu. I během tohoto procesu dochází ke změnám v předložených návrzích zákonů a nelze proto automaticky předpokládat, že deklarovaná právní úprava bude doslovně (pokud vůbec) přijata. Do doby změny právní úpravy je dosavadní právní úprava v platnosti, tj. je závazná a vynutitelná.

Obecně lze uvést, že stát odpovídá za škodu objektivně (tj. bez ohledu na zavinění) a odpovědnosti se nelze zprostit, avšak je třeba upozornit na to, že tato odpovědnost předpokládá současné splnění tří podmínek: za prvé jde o vydání nezákonného rozhodnutí popřípadě nesprávný úřední postup, za druhé je nutný vznik škody a konečně za třetí příčinnou souvislost mezi nezákonným rozhodnutím popř. nesprávným úředním postupem a vznikem škody. Ten, do náhradu škody požaduje, musí splnění všech těchto podmínek prokázat.

Pokud tedy lze dospět k závěru, že vyjádřením ministra nebo i jiného politika nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu, není zde dán základní předpoklad vzniku odpovědnosti a není tedy třeba již ani zabývat se otázkou vzniku škody a příčinnou souvislostí.

Pouze pro doplnění lze uvést, že nesprávným úředním postupem by nebylo ani přijetí nové zákonné

úpravy. Samozřejmě je v souladu s principem právní jistoty žádoucí, aby ke změnám právní úpravy docházelo pouze v nezbytně nutném rozsahu. Nelze však očekávat, že právní úprava zůstane neměnná, naopak jejím úkolem je reagovat na celospolečenský vývoj, který je ze své podstaty nepředvídatelný a nelze proto zaručit, že právní úprava přijatá za určitých podmínek obstojí při jejích změně. K vynětí procesu přijímání zákonů z režimu ZOŠ se vyjádřil i Nejvyšší soud ČR v rozsudku 28 Cdo 3723/2008 ze dne 3.3.2011, který rovněž deklaroval, že proces přijímání zákonů hlasováním v Poslanecké sněmovně PČR či v Senátu PČR není úředním postupem ve smyslu § 13 zákona ZOŠ. Pokud tedy není úředním postupem samotný proces přijímání zákonů, tím méně bude nesprávným úředním postupem vyslovení názoru na budoucí podobu právní úpravy, bez ohledu na postavení osoby, která jej vyslovila. Každý politický slib je tedy pouze naplněním práva na svobodu projevu, který nezakládá právo na náhradu škody podle ZOŠ. Zcela v duchu lidového přísloví „Slovo dělá muže“ tak jedinou sankcí za nedodržení politického slibu zůstává ztráta důvěry v odbornost a důvěryhodnost daného politika.

Mgr. Milan Zeman

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)